

Prædiken i Dronningborg Kirke

Allehelgensdag

ved Dorthe Engelbrecht Larsen

*Jeg har engang kendt en hånd,
som nu for længst er død.
Men jeg gav jo, åh så gerne, et af livets bitre år,
Hvis den en gang måtte stryge som et kærtegn i
mit hår.*

Ordene er forfatteren Nis Petersens. Han skrev dem efter at have mistet sin farmor, som han ikke fik besøgt eller sagt ordentligt farvel til, inden hun døde.

Jeg synes, Nis Petersen her rammer hovedet på sømmet. Han beskriver, hvordan sorgen over at have mistet en, man elsker, kan opleves som meget konkret og fysisk. Som den hånd, man ikke længere kan holde, den seng, der er tom ved siden af en, de sko, som ikke længere står i gangen, og det knus, man ikke længere kan få. Den tanke, som Nis Petersen har her - at ville give et helt år af sit eget liv for at blive strøget over håret igen - er meget genkendelig.

Og sådan viser sorgen sig tit for os i det fysiske og konkrete, som nu mangler.

Den tomme stol

De to illustrationer viser to billeder af Van Gogh. Begge billeder forestiller tomme stole. På den ene, den gule, ligger der en pibe. På den anden, den med de mange farver, ligger der nogle bøger, og der står et lys.

Van Gogh blev på et tidspunkt uvenner med sin bedste ven, maleren Gauguin, og på den måde mistede han ham.

I årene efter bruddet med Gauguin blev den tomme stol et motiv, som han malede igen og igen. Den gule stol med piben, det er Van Goghs egen stol. Den med bøgerne og lyset, det er Gauguins stol. De to billeder er malet i 1888, og i dag hænger de i henholdsvis London og Amsterdam. Men mon ikke det var Van Goghs tanke, at billederne skulle hænge ved siden af hinanden?



Lyset skinner i mørket

Når jeg peger på de to billeder i dag, er det ikke for at drive dybdepsykologi på Van Gogh. Jeg har taget billederne med på grund af stearinlyset, Van Gogh har malet på sin vens stol, som nu står tom.

Jeg synes nemlig, det er et meget stærkt allehelgensebillede. Vennen er væk, stolen står tom, men hans lys skinner stadig. Stolens mange farver minder stadig om de mange farver, livet og tilværelsen fik sammen med den gode ven. På den måde griber den, man har mistet, stadig ind i livet.

Sådan tror jeg nemlig tit det kan være, også derhjemme. Der er en stol i køkkenet eller stuen, som står tom, det er sorgens erfaring. Fraværet, stilheden og tomheden.

Og så på samme tid et lys, som stadig skinner, et lys, som stadig, på trods af tabet, kaster lys ind i hjørner af min tilværelse, som jeg ellers aldrig havde opdaget. Der er et lys, som har åbnet mine øjne for ting i livet, jeg ellers ikke havde blik for. Der er et lys, som gennem dette menneskes kærlige øjne fik mig til at se mig selv i et helt nyt lys, se mig selv som en, der var værd at elske.

I er jordens salt og verdens lys. Sådan siger Jesus i teksten til Allehelgen. Det kan ikke diskuteres. Vi skal ikke først blive til verdens lys, når vi har vundet stor indsigt eller klogskab. Vi bliver ikke først verdens lys, når vi er blevet fromme og dydige nok eller dygtige nok. Det er vi allerede, det er I allerede. Sådan har Gud skabt os til at være lys for hinanden. Vi er skabt til at være lys for hinanden, selv om det er så svært at miste den, som var lys i vores liv.

Hvis saltet mister sin kraft

Hvis vi ikke tør elske af frygt for at miste, hvis vi ikke tør række hånden frem af frygt for at blive afvist, og hvis vi ikke tør involvere os af frygt for at tabe ansigt, så mister vi livet, så nægter vi at være det, vi er skabt til at være – lys og salt. For det er meningen, at vi skal gøre en forskel her i verden. Saltet gør en forskel. Det ved enhver, der har lavet mad. Uden salt er maden kedelig. Saltet giver smag, så det ferske og fade får fylde og farve.

Hvis saltet mister sin kraft, så bliver livet smagsløst. I dobbelt forstand - livet bliver uden smag og uden kvalitet.

Og på samme måde er det med lyset. I mørket er alle katte grå. Tænder vi lys, kan vi se forskel. Vi ser farver og nuancer, vi ser detaljerne. Lys kan vi ikke leve foruden.

En palet af farver

Som en maler har forklaret: Når du skal bruge sort, må du blande mange forskellige farver for at få den rigtige sorte farve. Du skal bruge rød som kærlighed og blod. Du skal bruge grøn som håbet en forårsdag. Du skal bruge blå som hav og himmel og gul som solen og kornet. Det hele hører med både i livet og i døden – men lys skal der til, for at vi kan se forskel.

I er jorden salt og verdens lys, siger Jesus til os. Vi skal gøre en forskel, og det gør vi, hvad enten vi føler, vi gør en forskel, eller ej. Der kan nemlig godt være tidspunkter, hvor man føler sig så tyndslidt, at man ikke KAN gøre nogen forskel, og så kan det være svært at føle sig som lys og salt. Hvordan kan jeg bære sådan en opgave, kan vi tænke. Den stol, som min mand eller kone, min mor eller far, min søn eller datter eller min gode ven sad på, står tom. Hvordan skulle jeg så kunne være salt eller lys for nogen som helst?

På den tomme stol står lyset

Og det er rigtigt. Stolen står tom, som den også gør på billederne. Men vi er ikke bare alene, vi er ikke bare overladt til os selv. På den tomme stol står Guds lys og lyser på os og for os. Det lyser for at hjælpe os med at holde mørket på afstand. Og det lys, det gør en forskel.

Det er det lys, som gør, at vi må se os selv i lyset af Guds kærlighed og tilgivelse.

Det er det lys, som kaster nyt liv ind over ikke kun vores liv, men også ind over vores død.

Det er det lys, som gør, at vi må tro, at ikke engang dødens mørke kan skille os fra Gud og hans kærlighed.

Og det er derfor, at vi Allehelgendsdag tænder lys her i kirken. Små sårbare og blafrende lys her midt i efterårsmørket.

Lyset som skal minde os om at kvinderne påskemorgen gik ud til graven hvor stenen var væltet fra. Herfra kan og skal vi hente nyt mod - netop til at være lys og salt for hinanden.